

Брюксел, 14.2.2017 г.
COM(2017) 71 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА
относно прилагането на Регламент (ЕО) № 450/2003 на Европейския парламент и
на Съвета относно индекса на разходите за труд (ИРТ)

1. ВЪВЕДЕНИЕ

С Регламент (ЕО) № 450/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 27 февруари 2003 г. относно индекса на разходите за труд (ИРТ)⁽¹⁾ се установява обща рамка за държавите членки, която те да следват, за да изготвят съпоставими индекси и да ги представят на Комисията. Комисията (Евростат) публикува на уебсайта си⁽²⁾ тримесечен бюлетин, който съдържа пълен набор от данни относно почасовия индекс на разходите за труд с разбивка по икономическите дейности и по елементите на разходите за труд. На уебсайта също се посочват тримесечни и годишни темпове на растеж.

През юли 2003 г. Комисията прие Регламент (ЕО) № 1216/2003⁽³⁾, с който определи в по-големи подробности процедурите, които държавите членки трябва да следват, когато ѝ предават индексите, корекциите за сезонност на индексите, които следва да бъдат направени, и съдържанието на националните отчети за качеството. През март 2007 г. Комисията прие Регламент (ЕО) № 224/2007⁽⁴⁾. С него се изменя Регламент (ЕО) № 1216/2003 и се разширява обхватът на индекса на разходите за труд, така че да включва икономическите дейности, определени в NACE Revision 1, раздели L, M, N и O. Това разширяване означава, че непазарните услуги също се включват в обхвата на индекса. Непазарните услуги представляват най-големия дял от икономическите дейности, определени в тези сектори, и могат да имат различна динамика спрямо пазарните услуги. През август 2007 г. Комисията прие Регламент (ЕО) № 973/2007⁽⁵⁾. С него бяха изменени редица регламенти относно специфични статистически области, включително индекса на разходите за труд, с цел прилагане на статистическата класификация на икономическите дейности, установена в NACE Revision 2.

Съгласно член 13 от Регламент (ЕО) № 450/2003, на всеки две години Комисията предава доклад на Европейския парламент и на Съвета. Тъй като в предишните доклади бяха анализирани динамичните редове с данни за минали периоди, в настоящия доклад се разглежда качеството на данните за индекса на разходите за труд за референтните тримесечия, като се обхваща периодът от третото тримесечие на 2014 г. (2014 г. Т3) до второто тримесечие на 2016 г. (2016 г. Т2).

В приложение I към Регламент (ЕО) № 1216/2003 качеството на индекса на разходите за труд се определя посредством следните критерии: съотносимост, точност,

¹ ОВ L 69, 13.3.2003 г., стр. 1.

² Тримесечният бюлетин се публикува на датите, определени в календара за публикуването; и двата документа могат да бъдат намерени на уебсайта на Евростат (<http://ec.europa.eu/eurostat> — достъпен на английски, френски и немски език).

³ Регламент (ЕО) № 1216/2003 на Комисията от 7 юли 2003 г. за прилагането на Регламент (ЕО) № 450/2003 на Европейския парламент и на Съвета относно индекса на разходите за труд (ОВ L 169, 8.7.2003 г., стр. 37).

⁴ Регламент (ЕО) № 224/2007 на Комисията от 1 март 2007 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 1216/2003 във връзка с икономическите дейности, обхванати от индекса на разходите за труд (ОВ L 64, 2.3.2007 г., стр. 23).

⁵ Регламент (ЕО) № 973/2007 на Комисията от 20 август 2007 г. за изменение на някои регламенти на ЕО относно специфични статистически области, прилагащи статистическата класификация на икономическите дейности NACE Revision 2 (ОВ L 216, 21.8.2007 г., стр. 10).

навременност на предоставяне на данните, достъпност и яснота, съпоставимост, съгласуваност и пълнота.

В предишния доклад⁽⁶⁾ бе разгледан напредъкът по отношение на достъпността и яснотата, които бяха сметени за задоволителни. Поради това акцентът в настоящия доклад се поставя върху подобренията, направени по отношение на съотносимостта, пълнотата, навременността, точността и съпоставимостта, и се разглежда съгласуваността между индекса на разходите за труд и националните сметки.

Особено внимание се отделя на проблема с непредаването на данните от държавите членки в определените срокове и на последиците от това за качеството на публикуваните агрегирани европейски данни.

2. ОБЩ НАПРЕДЪК СЛЕД ПОСЛЕДНИЯ ДОКЛАД

От законодателна гледна точка след публикуването на последния доклад през 2015 г. не са внасяни съществени изменения.

През настоящия отчетен период Евростат положи усилия за опростяване и хармонизиране на стандартите по отношение на данните и метаданните (отчети за качеството), които държавите членки изпращат на Комисията. Употребата на стандарта Statistical Data and Metadata eXchange (SDMX)⁽⁷⁾ (световен еталон за споделяне на статистическа информация) за номенклатури и променливи, използвани в данните за индекса на разходите за труд, бе разширена, така че да обхваща всички държави членки. Евростат започна да актуализира дефинирането на структурата на данните на SDMX в нова версия, за да позволи събирането на повече незадължителни променливи и да хармонизира събирането на данните за ИРТ с други статистически области. Извършени са тестове за прилагането на актуализираните стандарти с 12 държави членки, а практическото внедряване на актуализацията, след по-нататъшно тестване, се предвижда за следващия референтен период (2016 г. Т3). Също така, от гледна точка на изготвянето, предаването на ИРТ данни в SDMX формат към Европейската централна банка (ЕЦБ) е тествано успешно. И двете инициативи са спомогнали да се опрости работният процес.

Представените от държавите членки отчети за качеството бяха прехвърлени към нова версия на инструмента за метаданни на Европейската статистическа система (v.2.13) — ИТ инструмент, който дава възможност на всяка държава членка дистанционно да качва отчета си за качеството и да актуализира частите, които са се променили през предходната година, без да е необходимо повторното представяне на пълния отчет. Освен това този ИТ инструмент дава възможност националните отчети за качеството да бъдат включени в референтната база данни на Евростат, като по този начин те стават достъпни за всички потребители.

⁶ COM(2015) 42 (<http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2015/BG/1-2015-42-BG-F1-1.PDF>).

⁷ <http://sdmx.org/> (достъпен само на английски език).

Една от областите, на която продължава да се обръща внимание, е съгласуваността на ИРТ с други статистически данни за разходите за труд, по-специално с тримесечните данни от националните сметки (вж. рубрика 3.6). Това бе обект на анализ както от теоретична, така и от емпирична гледна точка.

През май 2015 г. Евростат организира работен форум с държавите членки, за да обсъди качеството на статистиката на разходите за труд. Бяха подложени на оценка теми като събирането на данни (източници и техники за съставяне на извадки), методологични въпроси, правдоподобността и съгласуваността, статистическите процеси (корекция за работен ден), потребителските нужди и бъдещите развития и бяха одобрени предложения за подобрене.

По време на заседанието на работната група за Статистическите данни за пазара на труда (LAMAS) през януари 2016 г. Евростат представи резултатите от нови проверки за правдоподобност на данните за индекса на разходите за труд. LAMAS подкрепи напълно тези нови проверки на качеството и се съгласи да ги прилага колкото е възможно повече на национално ниво. По време на работната среща на LAMAS през октомври 2016 г. държавите, които не използват косвения метод за корекция за сезонност (разходи за възнаграждение/други разходи за труд и агрегирани данни по NACE), се съгласиха да приложат тази процедура през следващите две тримесечия.

Евростат започна също така да публикува годишни оценки за почасовите разходи на труд с разбивка по NACE в бюлетин, който бе издаден за първи път през април 2016 г. Тези оценки се основават на нивата на разходите за труд и на тенденциите на индекса на разходите за труд и се правят вече 3 месеца след края на референтния период. Отразяването включва разбивката по NACE с изключение на раздел L от NACE (операции с недвижими имоти).

Докато държавите членки прилагат и поддържат необходимата инфраструктура за изготвянето на индекса на разходите за труд, Евростат постоянно подобрява системата си за получаване, проверка, обработка, съхранение и разпространение на данните. Тези процеси, които се прилагат изцяло от 2005 г., подлежат на непрекъснато преразглеждане и актуализиране.

3. ОЦЕНКА НА КАЧЕСТВОТО НА ДАННИТЕ И НЕГОВОТО ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ ЕВРОПЕЙСКИТЕ АГРЕГИРАНИ ДАННИ

3.1. СЪОТНОСИМОСТ

Промените в разходите за труд за отработен час са важен показател за анализа на краткосрочното и средносрочното икономическо развитие. Комисията и Европейската централна банка използват индекс на разходите за труд за отработен час, който показва промените на разходите за труд в краткосрочен план, за да се оцени възможният инфлационен натиск, причинен от промени на пазара на труда. Веднага щом данните станат налични, индексът трябва да бъде изчислен за всяка държава членка, за целия ЕС и за Еврозоната. Индексът на разходите за труд е важен както за социалните партньори, участващи в договарянето на работната заплата, така и за самата Комисия

при наблюдаването на промените на разходите за труд в краткосрочен план. Индексът на разходите за труд е един от основните европейски икономически показатели⁽⁸⁾.

Налице е търсене не само на информация за тримесечните процентни промени в разходите за труд, измервани чрез индекса на разходите за труд, но и все повече на информация за разходите за труд в абсолютно изражение (евро на час). През април 2012 г. Евростат за първи път публикува предварителни оценки на почасовите разходи за труд в евро и в национални валути. Евростат добави разбивката по NACE за годишните си оценки, които бяха разпространени в бюлетин през април 2016 г. и онлайн чрез неговата база данни.

Публикуването на оценките на годишните разходи за труд заедно с разбивката по NACE, основаваща се на индекса на разходите за труд, увеличи и без това голямото потребителско търсене за всеобхватна и навременна информация за нивото на почасовите разходи за труд. Комисията получи положителна обратна връзка за публикуването на тези оценки и ще продължи да публикува годишните разходи за труд с разбивка по NACE.

3.2 Пълнота

Като цяло наличието и качеството на индекса на разходите за труд е продължило да се подобрява в сравнение с предишния отчетен период. Евростат получи данни с корекция за работен ден и данни с корекция за сезонност и работен ден от всички държави членки. Всички държави членки предоставиха също и данни без корекция за сезонност, с изключение на Дания и Швеция — страни, на които бяха предоставени дерогации относно изискването за предоставяне на данни без корекция за сезонност⁽⁹⁾.

Що се отнася до Европейското икономическо пространство (ЕИП)⁽¹⁰⁾, Исландия не е изпратила никакви данни за индекса на разходите на труд за референтния период, докато Норвегия е изпратила данни за всички въпросни тримесечия.

Въпреки подобреното отразяване на данните с корекция за сезонност, след внимателен анализ на качеството на данните и потребителските нужди беше решено да се продължи публикуването на данни с корекция за работен ден като основни показатели. Това по-специално осигурява яснота и съгласуваност с други видове статистическа информация за цените (например индекса на потребителските цени). Въпреки това всички данни, включително и коригирани за сезонност оценки, са достъпни онлайн в базата данни на Евростат.

⁸ COM(2002) 661, Съобщение на Комисията до Европейския парламент и Съвета — *Към по-добра методология в областта на статистическите данни и показатели в Евроната*.

⁹ Регламент (ЕО) № 1216/2003 — Дания, Германия, Франция и Швеция не са задължени да предоставят данни без корекция за сезонност.

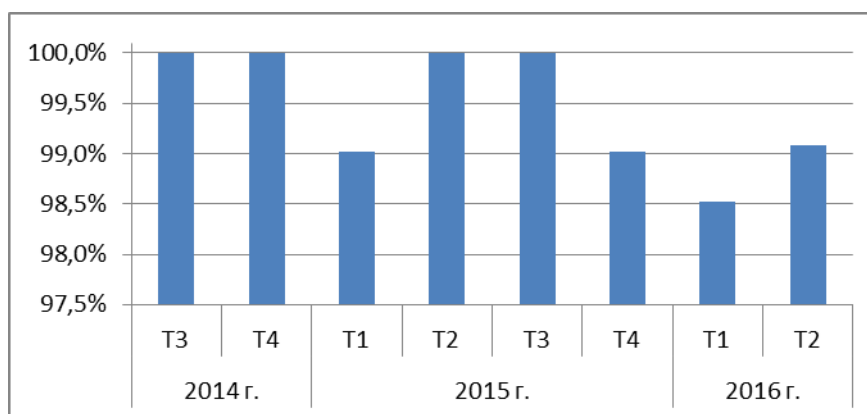
¹⁰ Решение на Съвместния комитет на ЕИП № 134/2003 — Регламент (ЕО) № 450/2003 не се прилага за Лихтенщайн.

Националните отчети за качеството за референтната 2015 г. бяха предоставени от всички държави членки и бяха валидирани, преди да станат достъпни за обществеността.

3.3 НАВРЕМЕННОСТ

След предишния доклад, публикуван през 2015 г., навременността при изпращането на данни до Комисията от страна на държавите членки се е подобрила. С изключение на Гърция и Хърватия са констатирани само незначителни забавяния. Навременното предоставяне на данните е от изключително значение за изготвянето на ИРТ, тъй като забавянията в предоставянето им означават, че за агрегираните данни за ЕС и Евроразоната трябва да се използват оценки. Това може да доведе до ненужно големи преразглеждания на по-късен етап. На фигура 1 е показан дялът на общия размер на разходите за труд в ЕС в евро, данни за който са на разположение за всяко тримесечие към момента на публикуване на бюлетина.

Фигура 1: Налични данни за индекса на разходите за труд към момента на публикуване на бюлетина, процент от общия размер на разходите за труд в ЕС в евро

Отразяването на ИРТ беше пълно, като се изключат четирите тримесечия, за които Гърция (2015 г. T1 и T4, 2016 г. T1 и T2) или Хърватия (2016 г. T1) не бяха изпратили данните си навреме.

Като цяло, в сравнение с последния отчетен период своевременността се е подобрила, осигурявайки на Европейския съюз отразяване на или около 99 % за всички тримесечия с изключение на едно (2016 г. T1).

Що се отнася до своевременността, от последния отчетен период насам Гърция два пъти се е забавяла с повече от два дни за данните за индекса на разходите за труд. Въпреки тези забавяния все още беше възможно данните за Гърция да се включат в бюлетина. След 2016 г. T1 Хърватия възобнови навременното си предаване на данните за индекса на разходите за труд.

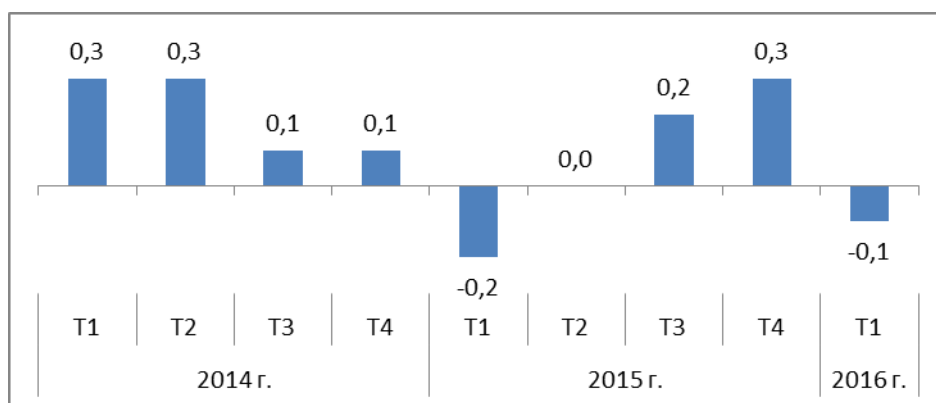
Що се отнася до държавите от ЕИП, Исландия не е изпратила никакви данни за индекса на разходите за труд за съответния период, докато Норвегия предаде данните си навреме само с едно изключение (2015 г. T4).

3.4 Точност

Индексът на разходите за труд се съставя от няколко различни променливи (например разходи за труд и отработени часове), които могат да се вземат от различни източници. Това означава, че по всяко време могат да бъдат направени преразглеждания, които да засегнат данните за последното тримесечие, за няколко тримесечия или за цели години. Ако корекциите на данните се отнасят за референтната година, трябва да бъде преразгледан целия динамичен ред. Преразглежданията на основния показател за ЕС ⁽¹¹⁾ (годишния темп на растеж) са надхвърлили 0,2 процентни пункта три пъти от първото тримесечие на 2014 г. насам. През повечето тримесечия оценките са били преразглеждани в посока повишаване. За разлика от предишния отчетен период, преразглежданията на агрегираните данни на ЕС не надвишиха 0,3 процентни пункта.

Фигура 2: Промени в данните между първия публикуван показател и бюлетина от второто тримесечие на 2016 г.

- ЕС28 по NACE Revision 2, раздели В—S, агрегирани данни в процентни пунктове -

През целия референтен период проблеми с качеството имаше само с данните за индекса на разходите за труд от Гърция. Евростат проведе двустранна среща с гръцката статистическа служба през май 2016 г., по време на която беше договорен план за справяне с тези структурни проблеми. Оттогава насам бе постигнат известен напредък към подобряване на качеството и своевременността на данните в рамките на следващите два цикъла на изготвяне.

3.5 СЪПОСТАВИМОСТ

С цел да се публикуват данни за индекса на разходите за труд, които да са съпоставими между държавите, е важно да се правят корекции за календарни и сезонни въздействия.

В член 1 от Регламент (ЕО) № 1216/2003 на Комисията се посочва че данните за индекса на разходите за труд се предават в следните форми: без корекция за сезонност, с корекция за работен ден и с корекция за сезонност и работен ден. От това правило има няколко изключения: редица държави членки имат дерогации за предоставяне на

¹¹ ЕС-27 до второто тримесечие на 2013 г. включително, след това — ЕС-28.

данни без корекция за сезонност⁽¹²⁾. В Регламент (ЕО) № 450/2003 не се посочва изрично дали корекциите за работен ден и за сезонност трябва да бъдат извършвани, като се използва прекият или косвеният подход. Докато за косвена корекция основните динамични редове са коригирани и след това използвани за изграждането на агрегирани данни от по-високо ниво, при пряка корекция всеки един динамичен ред, включително и агрегираните данни от по-високо ниво, се коригира поотделно. Всеки от подходите има своите предимства и недостатъци, като и двата се поддържат от насоките за корекциите за сезонност на Европейската статистическа система (ЕСС)⁽¹³⁾. В ограничен брой случаи коригираният индекс на компонента за общите разходи бе или по-висок, или по-нисък от коригирания индекс на двата съставни елемента (разходи за възнаграждение (работна заплата и надбавки); разходи за труд, различни от възнаграждение). Поради това, за да гарантира съгласуваността на общия индекс със съставните му елементи за всеки раздел на NACE, Евростат извърши систематична проверка на предоставените данни от всички държави членки. Евростат продължи с политиката да публикува само общия индекс, без да посочва съставните елементи, ако те се различават с повече от 0,1 % от общия индекс.

През последните две години бе постигнат известен напредък, като практиката по време на изготвяне показва, че косвеният метод на корекции дава по-добро качество на данните. Този анализ започна по време на работния форум през май 2015 г. и завърши по време на заседанието на работната група за LAMAS през октомври 2016 г., на което държавите членки се съгласиха да преминат към косвения метод за корекции.

3.6 СЪГЛАСУВАНОСТ С ДАНИТЕ ОТ НАЦИОНАЛНИТЕ СМЕТКИ

За годишните отчети за качеството от държавите членки се иска да направят сравнение между темпа на растеж на индекса на разходите за труд и този на почасовата компенсация на наетите лица по данни от националните сметки (определение от ESA2010)⁽¹⁴⁾. Не е реалистично да се очаква данните да бъдат напълно еднакви. Дори да бъдат използвани почти еднакви определения на разходите за труд, методите на статистическа обработка и източниците на данни може да се различават. Освен това е изключително трудно да се събират данни за отработените часове както за индекса на разходите за труд, така и за националните сметки. Въпреки тези различия в методологията е полезно да се анализира нивото на несъответствия между двете бази данни. Когато нивата са над даден относителен праг, това може да показва проблеми в качеството, в който и да е от двата набора данни.

Евростат проведе практическо занятие по качеството за агрегираните данни за сектори В—S от NACE Revision 2 за всяка държава, с изключение на Гърция и Хърватия, чиито ИРТ данни не бяха на разположение. За това сравнение бяха използвани ИРТ данни без

¹² Регламент (ЕО) № 1216/2003 — Дания, Германия, Франция и Швеция не са задължени да предоставят данни без корекция за сезонност.

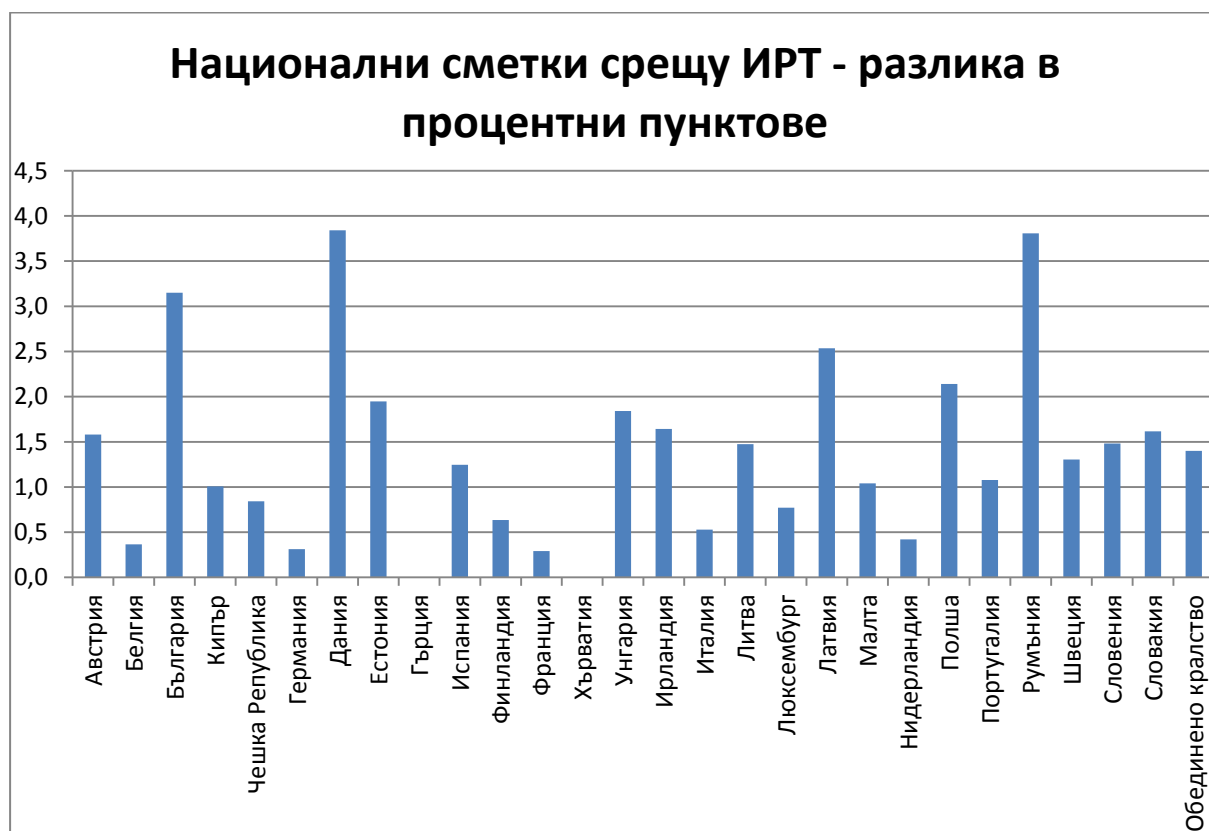
¹³ Актуализираната версия на насоките включва също специален раздел относно коригиране на верижно свързани индекси <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/6830795/KS-GQ-15-001-EN-N.pdf> (достъпен само на английски език).

¹⁴ Регламент (ЕС) № 549/2013.

корекция за сезонност, с изключение на данните за Дания и Швеция, за които бяха налични данни с корекция за работен ден. Беше анализирано абсолютното средно несъответствие между годишния темп на растеж на индекса на разходите за труд и този на почасовата компенсация на наетите лица за 10 тримесечия и беше сметено, че измененията с повече от два процентни пункта на годишна база дават основание за по-нататъшен анализ. Такъв беше случаят с България, Дания, Латвия, Полша и Румъния (вж. фигура 3).

Във връзка с резултатите от горния анализ със съответните държавите членки ще бъдат предприети последващи действия, особено що се отнася до данните за отработени часове. Целта е да се подобри съгласуваността в различните статистически области.

*Фигура 3: Темп на растеж на почасовата компенсация на наетите лица спрямо индекса на разходите за труд
- Разлика в процентни пунктове -*

Забележка: Данни за Гърция и Хърватия не са налични.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Като цяло качеството на индекса на разходите за труд на държавите членки и на ЕС е продължило да се подобрява след предишния доклад, публикуван през 2014 г. Навременността от страна на държавите членки се е запазила на добро равнище, с изключение на тази на Гърция, чиито данни за индекса на разходите за труд все още пристигаха след установените крайни срокове.

Употребата на стандарта SDMX стана по-широко разпространена, като се прилагат последните подобрения във формата SDMX.

Отчетите за качеството, представени от държавите членки, бяха прехвърлени към нова версия на инструмента за метаданни на Европейската статистическа система и бяха направени достъпни за всички потребители.

Бяха оценени общото качество на статистическите данни за индекса на разходите за труд и определени технически аспекти и се постигна съгласие относно предложения за подобрене. Очаква се съгласуваността на индекса на разходите за труд да се подобрява още, наред с други подобрения, в резултат на последващи действия, приложени след тематичен работен форум и следващи заседания на LAMAS. По-специално държавите, които не използват косвения метод за корекция за сезонност (разходи за възнаграждение/други разходи за труд и агрегирани данни по NACE), и чиито данни показваха значителни разминавания между елементите и общия индекс, се съгласиха да приложат косвения метод до средата на 2017 г.

От 2012 г. насам Комисията (Евростат) започна също така да публикува годишни оценки за нивата на почасовите разходи за труд по разделите на NACE, които се основават както на проучванията за нивата на разходите на труд, така и на тенденциите на индекса на разходите за труд.

Комисията ще продължи редовно да следи за проблеми, свързани с неспазване на изискванията и с качеството на данните, като използва предоставяните данни и други национални документи, включително отчетите за качеството. Където се установи, че няма подобрене или то е недостатъчно, Комисията ще работи в тясна връзка с компетентните национални статистически органи.